

**ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 1^{ης} ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΤΗΝ 5^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
«ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ»**

ΚΑΡΔΑΣΗ ΕΙΡΗΝΗ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μάθημα: **ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ: ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**
Τίτλος Ενότητας: **ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ: ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ (σ. 112)**
Τάξη: **Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Α΄. ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- i). Ταυτότητα vs ετερότητα - εαυτός**
- ii). ουσιοκρατική vs αντιουσιοκρατική αντίληψη.**

Β΄. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ: (με βάση το ΦΕΚ Β΄3757/03-09-2018)

Μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας οι μαθητές/τριες θα είναι ικανοί να:

- i).** Αντιλαμβάνονται την έννοια της ταυτότητας ως μια **ευρεία κατηγορία**.
- ii).** Να συνδέουν την έννοια της ταυτότητας με την **αίσθηση του «εμείς» (συλλογικό εαυτό)**, το οποίο διαφοροποιεί από τους **«άλλους» (ετερότητα)**.
- iii).** Να αναγνωρίζουν ότι όλοι/ες έχουμε **πολλαπλές ταυτότητες**, οι οποίες ενδέχεται να συγκρούονται μεταξύ τους.
- iv).** Να αντιληφθούν ότι όλα ανεξαιρέτως τα συστατικά της ταυτότητας δεν φέρουν από μόνα τους **νόημα**, αλλά το αποκτούν σε συγκεκριμένους **κοινωνικούς περίγυρους (ουσιοκρατική vs αντιουσιοκρατική αντίληψη)**.

Γ΄. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ: ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝΝΟΙΩΝ

1^η φάση: Προετοιμασία Διδακτικού Πλαισίου – Προβληματοποίηση.

Ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τους/τις μαθητές/τριες να δώσουν, αν έχουν κοντά τους, μια αστυνομική ταυτότητα και τη συνδέει με το συγκεκριμένο πρόσωπο.

Μετά θέτει το ερώτημα αν η αστυνομική ταυτότητα αποτελεί **μέρος ή το όλον του προσώπου**.

Σε ποιο ερώτημα απαντάει η έννοια της ταυτότητας; (**«Ποιος είμαι»**).

Μπορώ να δω τον εαυτό μου έξω από τις **κοινωνικές σχέσεις**; (Συλλογική αίσθηση του «εμείς» και ταυτόχρονα συλλογική αίσθηση του «άλλου»).

Στόχευση στον πίνακα της σελ. 121: **«Συγκλίσεις»** του **Jean Dubuffet**, 1976 (**δραστηριότητα 1**, επισυνάπτεται).

2^η φάση: Επαφή Εκπαιδευομένου με Δεδομένα και Επεξεργασία.

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να αναφέρουν ποιες άλλες ταυτότητες θεωρούν ότι έχουν. Μέσω καταιγισμού ιδεών συζητούνται τα

πεδία ανάπτυξης ταυτοτήτων. Συνειδητοποιείται η έννοια των **πολλαπλών ταυτοτήτων** για κάθε πρόσωπο.

Στόχευση στο έργο της **Adriana Varejao «Πορτρέτα σκόνης»** (σελ. 117): **Δραστηριότητα 2** (επισυνάπτεται). Πώς αλλάζει ο εαυτός κάτω από διαφορετικές συνθήκες ή οπτικές γωνίες; Τι μας αφήνει η ζωή επάνω στην ψυχή μας, καθώς περνάει; (εσκεμμένα η μετάφρασή μου για το «ροίνο», σαν τα χνάρια από τις καταστάσεις που ζούμε στο μυαλό μας, που δεν σβήνουν). Η ταυτότητα ως κάτι ρευστό, όπως και η ρευστότητα της κοινωνίας. Είμαστε οι ίδιοι, κι όμως είμαστε λίγο διαφορετικοί από πριν.

Από τα διάφορα παραδείγματα που προηγήθηκαν διαμορφώνεται η έννοια των συστατικών της ταυτότητας. Ο/η εκπαιδευτικός εξηγεί τι σημαίνει **ουσιοκρατική** και τι **μη ουσιοκρατική αντίληψη της ταυτότητας**.

3^η φάση: Ανατροφοδότηση, Συμπεράσματα και Εφαρμογή/Εξάσκηση.

Οι μαθητές/τριες, μέσω συζήτησης, καλούνται να δουν διάφορες παγιωμένες ταυτότητες κάτω από την οπτική της ουσιοκρατικής και της μη ουσιοκρατικής αντίληψης, να φανταστούν τον εαυτό τους στο μέλλον με άλλες ταυτότητες και να συνάγουν ένα συμπέρασμα σε σχέση με την διαμόρφωση και αλλαγή των ταυτοτήτων.

4^η φάση: Έλεγχος – Αξιολόγηση μαθητών. Ο/η εκπαιδευτικός δίνει ένα **φύλλο αξιολόγησης** για να ελέγξει την υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί (**Δραστηριότητα 3**, επισυνάπτεται).

5^η φάση: Ανακεφαλαίωση. Λεκτική και μεταγνωστική επισήμανση των ερωτημάτων του φύλλου αξιολόγησης.

Δ΄. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

i). Αρχική αξιολόγηση: 1^η φάση. Τεχνικές και μέσα:

α). επίδειξη ταυτότητας και ημιδομημένος διάλογος μέσω ερωτοαποκρίσεων, ως διαγνωστική αξιολόγηση για την ευρύτητα της έννοιας της ταυτότητας και τη σύνδεση με τα κεντρικά ερωτήματα

β). επίδειξη εικόνας μέσω του Πίνακα «Συγκλίσεις» - δραστηριότητα 1, επίσης ως εναλλακτικός τρόπος διαγνωστικής αξιολόγησης, για την αντίληψη των κοινωνικών σχέσεων στη διαμόρφωση της ταυτότητας.

ii). Διαμορφωτική αξιολόγηση: 2^η φάση: Τεχνικές και μέσα:

α). καταιγισμός ιδεών και ημιδομημένος διάλογος μέσω ερωτοαποκρίσεων, ως διαμορφωτική αξιολόγηση, για την συνειδητοποίηση της έννοιας των **πολλαπλών ταυτοτήτων**.

β). Επίδειξη εικόνας μέσω του Πίνακα «Πορτρέτα σκόνης» για την ρευστότητα της έννοιας της ταυτότητας (δραστηριότητα 2).

γ). Εισήγηση για την έννοια της ουσιοκρατικής και μη ουσιοκρατικής αντίληψης της ταυτότητας.

δ). **3^η φάση:** Συζήτηση μέσω παραδειγμάτων για την εμπέδωση των προηγούμενων εννοιών.

iii). Τελική αξιολόγηση: 4^η φάση: Τεχνικές και μέσα: Ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου (κλειστές ερωτήσεις Σ-Λ) ως παραδοσιακός τρόπος και ανάπτυξης ως εναλλακτικός, μέσω της επίδειξης φωτογραφίας «Το κοινό μπροστά στα αριστουργήματα έργων τέχνης» (δραστηριότητα 3).

Ε΄. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

1. Γνωστικών:

i). 1^η φάση: Μέσα από την επίδειξη αστυνομικής ταυτότητας και την συζήτηση γύρω από την ευρύτητα των ορίων της έννοιας, οι μαθητές/τριες θα έχουν προσεγγίσει την έννοια της ταυτότητας στην ευρύτερη αντίληψη του εαυτού, πέρα από τις κοινότητες κατηγοριοποιήσεις της κοινωνίας.

ii). Μέσα από την Δραστηριότητα 1 οι μαθητές/τριες θα προβληματιστούν πάνω στο ζήτημα ότι ο εαυτός εννοιολογείται στην κοινωνική του διάσταση, μέσω των κοινωνικών σχέσεων, ότι ταυτότητα και ετερότητα συνυπάρχουν.

iii). 2^η φάση: Μέσα από τον καταιγισμό ιδεών οι μαθητές/τριες θα ανακαλύψουν τις πολλαπλές ταυτότητες τις οποίες φέρουν.

iv). Μέσα από την Δραστηριότητα 2 οι μαθητές/τριες θα προσεγγίσουν την έννοια της ρευστότητας της ταυτότητας στον χρόνο: εξοικειώνονται με το ότι αλλάζουν, έστω και λίγο, είναι οι ίδιοι, αλλά λίγο διαφορετικοί.

v). 3^η φάση: Μέσα από παραδείγματα οι μαθητές/τριες κατανοούν την έννοια της ουσιοκρατικής αντίληψης της ταυτότητας.

2. Κοινωνικών/Επικοινωνιακών:

Μέσα από την όλη διαδικασία του μαθήματος οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να αλληλεπιδρούν γόνιμα για το χτίσιμο των εννοιών και χαίρομαι που συνεισφέρουν με τα βιώματα και τις απόψεις τους στην διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου μάθησης.

3. Μεταγνωστικών:

Μέσα από την Δραστηριότητα 3 οι μαθητές/τριες έχουν την ευκαιρία να σκεφτούν κριτικά πάνω σε αντιλήψεις που έχουν φυσικοποιηθεί, όπως το «μητρικό ένστικτο», η «ελληνικότητα» και τις αντιμετώπιζαν πριν ως δεδομένες.

Επιπλέον, η εναλλακτική δραστηριότητα του συγκεκριμένου κριτηρίου αξιολόγησης οξύνει την διάθεση ευρηματικότητας ως προς το γνωστικό αντικείμενο της ταυτότητας. Υποθέτουμε ότι η εγγύτητα του θεατή μπροστά στα έργα τέχνης, όπως εντοπίστηκε και κατά την πρώτη παρουσίαση του βιβλίου από τους δημιουργούς του, θα προκαλέσει πλήθος απαντήσεων που συνδέονται με τα προσωπικά βιώματα των παιδιών και το σημαντικό εδώ είναι ότι δεν υπάρχει μια απάντηση, επομένως ο καθένας μπορεί να νοιώσει μια αναστοχαστική σιωπή, να στραφεί στον εαυτό του, εάν το έργο τέχνης λειτουργεί σαν καθρέφτης σε κάποια σημεία. (Και, όντως, έτσι έγινε...).

ΣΤ΄. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ:

- αίσθηση των μαθητών/τριών ότι μαθαίνουν πολύ σημαντικά πράγματα, που τα αφορούν προσωπικά
- ενδιαφέρον επικεντρωμένο στο θέμα
- ευκαιρία για τον/την εκπαιδευτικό να μπει στην αντίληψη των μαθητών/τριών για τον εαυτό τους και να παρέμβει στο θέμα της αυτοεκτίμησής τους και στην δυναμική της ομάδας
- ευκαιρία να εντοπιστούν κι άλλα ζητήματα που δεν είχαν προβλεφθεί και να αξιοποιηθούν προς όφελος της αντίληψης του «άλλου», π.χ. στην ερώτηση «ποιος είσαι», ένας μαθητής από την Αλβανία απάντησε «Πράσινη Κάρτα». Με αφορμή αυτό το γεγονός, συζητήσαμε για τις ταυτότητες «ελληνικότητα», «αλβανικότητα», «τσιγγανότητα» κλπ. και πώς κατασκευάζονται στην κοινωνία.

Βιβλιογραφία – Βοηθήματα

Ενημέρωση εκπαιδευτικών από την ιστοσελίδα του ΥΠ.Π.ΕΘ.: Επιμορφωτική ημερίδα με θέμα: Παρουσίαση του νέου μαθήματος «Σύγχρονος κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία» της Β΄ Λυκείου (Φάκελος μαθήματος) (02-11-18) <http://www.minedu.gov.gr/ekpaideutikoi-m/epimorfosi-m/37990-02-11-18-epimorfotiki-imerida-me-thema-parousiasi-tou-neou-mathimatos-sygxronos-kosmos-politis-kai-dimokratia-tis-v-lykeiou-fakelos-mathimatos>

Κορωναίου Α., Μακρυνιώτη Δ., Στυλιανού Ά. κ.ά.: Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2018). «Ταυτότητες». Στο: «Σύγχρονος Κόσμος – Πολίτης και Δημοκρατία», Β΄ Τάξη Γενικού Λυκείου, 103-122, Αθήνα.

Κορρές Κωνσταντίνος κ.ά. (2018-19). «Θεωρητικό Πλαίσιο», Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.-Ε.Π.ΠΑΙ.Κ., Αθήνα. <file:///C:/Users/Ειρήνη/Desktop/ΑΣΠΑΙΤΕ-ΕΠΠΑΙΚ%202018/Α'εξ.%20-%20Διδακτική%20Μεθοδολογία%20-%20Κορρές%20Κων/Θεωρητικό%20Πλαίσιο%20ΠΑΔ.pdf>